

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA ARCHITEKTURY

FACULTY OF ARCHITECTURE

ÚSTAV NAVRHOVÁNÍ

DEPARTMENT OF DESIGN

LÁZNĚ +

BATHS +

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

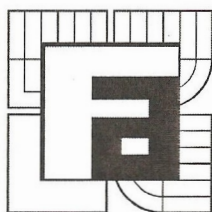
Martin Valíček

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D.

BRNO 2016

Vysoké učení technické v Brně
Fakulta architektury
Poříčí 273/5, 63900 Brno 39

Zadání bakalářské práce

Číslo bakalářské práce: FA-BAK0065/2015
Ústav: Ústav navrhování
Student(ka): **Martin Valíček**
Studijní program: Architektura a urbanismus (B3501)
Studijní obor: Architektura (3501R002)
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D.**
Konzultanti bakalářské práce:

Akademický rok: **2015/16**

Název bakalářské práce:

Lázně +

Zadání bakalářské práce:

Cílem projektu je vytvoření architektonického návrhu multifunkčního objektu s lázněmi na brněnské Spolkové ulici. Tento projekt naváže na bohatou historii zde stojícího dnes opuštěného Dělnického domu a přilehlých zaniklých lázní. Pod povrchem pozemku se nachází podzemní voda, která byla do lázní čerpána tzv. artéskou studní.

Lázně jsou instituce s dlouhou historií, jejíž význam a duch se proměňuje poplatně době a kultuře. Návrh bude reflektovat význam lázní v 21. století.

Řešení návrhu v sobě bude obsahovat rekonverzi budovy Dělnického domu, který se skládá z historizujícího objektu z konce 19. století a funkcionalistické přístavby vyprojektované architektem Eduardem Göttlicherem na přelomu dvacátých a třicátých let 20. století. Návrh bude dále řešit přilehlou proluku, která nabízí možnosti rozšíření areálu a urbanistického zásahu do struktury bloku. Projekt bude obsahovat konkrétní návrhy materiálového řešení a bude zpracován v rozsahu uvedeném níže.

Rozsah grafických prací:

Průvodní zpráva

Situace širších vztahů

Situace 1:500

Půdorys charakteristického podlaží 1:100 včetně legendy místností a výkazu výměr

Půdorysy všech podlaží 1:200 včetně legendy místností a výkazu výměr

Podélný, příčný řez 1:100

Charakteristické pohledy a řezy 1:200

Perspektiva / axonometrie exteriéru

Perspektiva / axonometrie interiéru

Stavební detail – řez fasádou 1:25

Model 1:500

Seznam odborné literatury:

Neufert, E.: Navrhování staveb, Praha, 2000

Kuča, K.: Brno: vývoj města, předměstí a připojených vesnic, Praha, 2000.

Hertzberger, H.: Přednášky pro studenty architektury, Dolní Kounice, 2012.

Kroupa, J., Pelčák, P.: Brněnští němečtí architekti, Brno, 2012.

Horáček, M., Švácha, R.: Naprej! : česká sportovní architektura 1567 – 2012, Praha, 2012.

Perman, M.: S, M, L, XL, Zürich, 1996.

Koryčánek, R.: Česká architektura v německém Brně, Brno 2003

Brummer, A., Konečný, M.: Brno stalinistické: průvodce městem, Brno 2015.

Moussavi, F.: The Function of Form, Barcelona, New York 2009.

Moussavi, F.: The function of ornament, Barcelona, 2006.

Kula, D., Ternaux Élodie, Materiology, Amsterdam, 2009

Termín zadání bakalářské práce: 15. 2. 2016

Termín odevzdání bakalářské práce: 9.5.2016

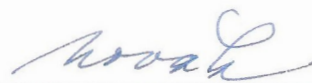
Bakalářská práce se odevzdává v rozsahu stanoveném vedoucím práce; současně se odevzdává 1 výstavní panel formátu B1 a bakalářská práce v elektronické podobě.

Martin Valíček
Student(ka)

Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D.
Vedoucí práce

doc. Ing. arch. Antonín Novák
Vedoucí ústavu

V Brně, dne 15. 2. 2016

doc. Ing. arch. Jan Hrubý, CSc.

Děkan

Konstrukce touhy

*K naplnění touhy nelze dojít dosažením hledaného.
Její objekt musí být neustále nedosažitelný.*

Martin Valíček

Vedoucí: MgA. Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D. Ing. arch Jaroslav Sedlák

Lázně+

Urbnistické souvislosti

Řešená parcela je situována severovýchodně od centra Brna na ulici Spolková v katastrálním území Zábřovice. Na pozemku se v současnosti nachází opuštěný Dělnický dům, který se skládá z historizujícího objektu z konce 19. století a funkcionalistické přístavby vyprojektované architektem Eduardem Göttlicherem na přelomu dvacátých a třicátých let 20. století. K dělnickému domu přiléhá proluka, kde byl v minulosti obytný dům s vanovým lázeňským provozem. Do lázní se voda čerpala tzv. artéskou studní z rezervoáru podzemní vody.

V platném územním plánu (schváleném v listopadu 1994) je řešená parcela deklarována jako plocha bydlení. V konceptu připravovaného územního plánu je nicméně uvažováno o nutnosti prověřit změny využití lokality územní studií.

Architektonická studie na zadanou lokalitu proto alternativně vychází z historie pozemku, který v sobě vždy spojoval veřejné funkce, jež v současnosti v dané oblasti citelně chybí. Městská morfologie bývalé dělnické čtvrti se vyznačuje hustou blokovou zástavbou s nedostatkem kvalitních veřejných prostorů. Návrh tak v sobě spojuje rekonverzi nevyužívaného Dělnického domu na novou veřejnou funkci – objekt lázní – a pojednává přilehlou proluku jako prostor schovaného parku s kavárnou a potřebným parkovištěm.

Dopravní obslužnost navrhovaných provozů je zajišťována z ulice Spolková. Zásobování je řešeno skrze zdvižnou plošinu z parkoviště a za kavárnou dle druhu zásobování. Kapacita parkovacích míst na ploše pozemku je vzhledem k dobré dostupnosti hromadnou městskou dopravou, k možnosti parkování v přilehlých ulicích a i vzhledem k současným trendům omezování automobilové dopravy v historických částech měst navržena na relativně nízkou hodnotu 20 parkovacích stání prověřenou výpočtem. Ve výpočtu byl charakter lokality stanoven jako typ B se stavbou celoměstského i nadměstského významu uvnitř zastavěného území obce, mimo centrum města (mimo historické jádro, městskou památkovou rezervaci) s dobrou kvalitou obsluhy území veřejnou dopravou. Zohledněny byly okolní zastávky Tkalcovská (tramvajové linky 2, 4, a 11) a Jugoslávská (tramvajové linky 3 a 11) s průměrnou frekvencí devět spojů za hodinu. V bezprostřední blízkosti bloku, ve kterém se řešená parcela nachází, je navíc autobusová zastávka Bratislavská.

Architektonický výraz

Současné zploštění intimity na pudovou sexualitu, kdy dostupnost nahoty redukuje touhu po protějšku na pouhé ukájení vlastních fyzických potřeb. Porno saturuje napětí doby. Přitažlivost s touhou nejsou podněcovány pohledem na naprosto holé tělo, ale naopak gestem, pohybem nebo drobným poodhalením a vyjádřením zájmu. Náznakem dochází k fascinaci. Letmým drážděním představivosti vzrůstá vlastní napětí v návaznosti na nevědomost toho, co se děje na druhé straně v pro nás nepřístupném prostoru. K tomu se přidává vlastní nahota mezi ostatními muži/ženami.

Návrh pracuje s vlastní intimitou a napětím mezi pohlavími, jenž je vytvořeno striktním rozdělením lázní podle konzervativního a biologického pohledu na pohlaví a sexualitu – muži versus ženy. Přirozená zvědavost každého člověka se snaží nahlédnout za oponu zakázaného. K největšímu napětí mezi muži a ženami dochází na vybraných místech, kde je bariéra mezi nimi nejtenčí a aktivita protějšku se přenáší různými způsoby do míst, které zrovna v lázních obýváme. V závislosti na odlišných osobnostech člověka a rozdílnosti genderu ve fyziologii a vjemech evokujících vzrušení a představivost jsou i způsoby přenosu a dotyku různé. Obecně mužskou představivost podporuje více vizualita, která se zde projeví za pomoci práce s transparentností plastových materiálů a projekčními plochami, na které jsou promítány ženské stíny, tvořící dočasnou stínohru. Ženy jsou v tomto případě vtaženy do hry primárně zvukem, který se přenáší skrze jednoduše vytvořené prostupy zdí, kryté mřížkou. Tyto přenosy fungují pouze jednostranně a jsou buď dočasné, nebo se vytvoří pouze za určitých podmínek. Jsou však místa, kde může docházet k pohybem zprostředkované interakci mezi oběma částmi provozů, díky ocelovému závěsu, který vytváří vlastní zvukovou kulisu, když se kolem něj chodí. Zde nastává komunikace, čekání na odpověď.

Fungují zde čtyři principy práce s napětím, které je možno rozdělit do čtyř vzájemně se prolínajících skupin. Napětí mezi lidmi ve stejném prostoru, mezi odloučenými pohlavími, mezi vnějškem/vnitřkem, kdy nevíme, jestli jsme viděni okolím a v neposlední řadě napětí v sobě samém měnícím se v závislosti na aktuálně užívaném prostředí a počtu dalších nahých účastníků.

Touha skoná dosažením cíle, proto se cíl nesmí nikdy dostavit.

K případnému setkání dochází mimo objekt lázní. Ulice nebo kafe v zahradě. Znovu oblečení. Poznáváte je?

Vizuál architektury domu nepřímě reflektuje dvě věci spojené s nahotou. První – převlékání doma za zatemněným oknem, skrytí přede všemi. Rolety zde jsou jednoduše manuálně ovladatelné. Změna průhlednosti fasády a zábradlí

v závislosti na odvaze účastníků. Druhá – tvar vstupu imituje bizarnost nenápadnosti, rychlé a nenápadné proklouznutí návštěvníka dírou v plotě na nudapláž, kde se pak uvolní bez výčitek okolí. Mimo jiné vzhled domu jasně dává najevo do ulice, že to co se za ní skrývá dál, není další soukromý bytový dům, ale absolutně odlišná a hlavně veřejná náplň.

V místech, kde nedochází ke zprostředkovanému kontaktu mezi muži a ženami, je materiál podlahy absolutně kontrastní k okolí a navozuje prvotní pocit nepatříčnosti. Přichází chvíle zmatenosti z prostoru, která však v okamžiku zaniká. U mužů je jako tento materiál použit růžový mramor a u žen nerezový leštěný plech a jedná se převážně o prostory odpočíváren a chladících bazénů, kde dochází k maximální regeneraci v průběhu saunování.

Dispoziční řešení

Dispoziční řešení vychází z rozdělených provozů. Po rychlém vstupu a recepci nastává okamžité oddělení a začlenění do provozu vlastního gendru. Budova již měla dva na sebe nezávazné provozy v minulosti - kino a společenský sál. Přímo tedy vybízí k pokračování v tomto způsobu práce s prostorovým schématem.

Kolem centrálního prostoru v suterénu náležitěmu mužům, cirkulují ženy. Mohou kroužit kolem, je jim umožněno vracet se a motat kolem dokola až do zbláznění. V patře se situace obrátí a centrální místo dostanou do parády ženy, ti co byli ve středu, stávají se kroužícími. Invertované schéma, jiné prostory.

Po nezbytném hygienickém procesu v šatnách a sprchách vstupují všichni do svých centrálních prostorů s plaveckými bazény umístěnými nad sebou. Střešní světlíky pomáhají vyhřívat prostory a vnášejí světlo. Do okruhů jsou umístěny sauny, chladící bazény, vířivé vany a odpočívárny. Technologie bazénů se nachází dole v suterénu, zde je také vytvořena akumulární nádrž pro všechny bazény.

Kafe v altánu, jako jediné místo kde dochází k setkání všech, je mimo objekt lázní, na ploše otevřené celodenně, nezávisle na fungování uvnitř objektu. Nutné parkování schováno za umělou terénní vlnu.

Konstrukční řešení

Konstrukce funkcionalistické budovy je kombinace železobetonového skeletu a monolitických stěn. Historizující obytný dům umístěný na uliční čáře má zděnou konstrukci s dřevěnými trámovými stropy. Tedy měl. Gradace nezodpovědnosti ho dovedla do havarijního stavu a vzhledem k použitému materiálu je už zcela předurčen osud jeho stavu jakožto zříceniny beze smyslu zachovávání. Pouze vestavěné monolitické přízemní patro zůstává. Na jeho střechu je umístěn hranol se zázemím zaměstnanců.

Vzhledem k nemalé výši statického zatížení od vody, které přistane na současných konstrukcích je potřeba vytvořit určité ztužující prvky. Pod ženským plaveckým bazénem jsou dotvořeny zesilující železobetonové trámy. K obdobnému zesílení dochází pod chladícím bazénem u mužů. Jinak železobetonová konstrukce dokáže pravděpodobně přenést všechny ostatní zatížení bez větších úprav.

Technologicky nedochází k téměř žádnému duplikování strojů v zázemí v závislosti na rozdělení mužů a žen. Akumulární nádrž je společná pro všechny bazény a další technologie jsou navrženy dle různých teplot vody v bazénech.

Jelikož nejsou základy prozkoumány sondou a žádná dokumentace je detailněji nepopisuje, nemůžeme bez průzkumu přesně znát jejich únosnost. Je potřeba počítat s možnou potřebou zesílení únosností základů.

Podlažní plocha – 5.017 m²

Hrubá podlažní plocha – 5.913 m²

Zastavěná plocha – 3.217 m²

Obestavěný prostor – 24.779 m³

Plocha pozemku – 4.375 m²

Zroje

MORRIS, Desmond. Peoplewatching. London: Vintage Books, 2002

MORRIS, Desmond. The Naked Woman. London: Vintage Books, 2005

MORRIS, Desmond. The Naked Man. London: Vintage Books, 2004

JENSEN, Robert. Getting Off: Pornography and the End of Masculinity. London: SouthEndPress, 2007

WILLIAMS, Richard J. Sex and Buildings, London:Reaktion Books, 2013

RENDELL J., PENNER B., BORDEN I., Gender Space Architecture, London:Routledge, 2000

COLOMINA B., BLOOMER J., Sexuality and space, New York:Princeton Architectural Press, 1992

KŘÍŽEK Vladimír, Obrazy z dějin lázeňství, Praha:Libri, 2002

KAJLÍK Vladimír, České lázně a lázeňství, Praha: MMR ČR 2007

Martin Valíček

Vedoucí práce, MgA. Ing. arch. Jan Kristek, Ph.D., Ing.Arch. Jaroslav Sedlák